

***Felnőttkori tanulási programok
tervezéséhez,
nyomonkövetéséhez és értékeléséhez
szükséges szakmai kompetenciák***

Európai kompetencia leírások

Az Európai Unió Erasmus+ programjának társfinanszírozásával

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.

Kiadta:

Erasmus+ Stratégiai Partnerség “Designing, monitoring and evaluating adult learning classes – Supporting quality in adult learning” (DEMAL)

Projekt szám: 2016-1-DE02-KA204-003346

Bonn, 2018

Szerző:

Susanne Lattke, DIE, Bonn

Projekt partnerség:

	German Institute for Adult Learning – Leibniz Centre for Lifelong learning (DIE) www.die-bonn.de	
Project coordination		
	IDEC, Consultants, High Technology Ap- plications, Training SA www.idec.gr	
	Institutul de Stiinte ale Educatiei Romania www.ise.ro	
	Progress Consult Kft. www.progress.hu	
	Fondo Formacion Euskadi SLL www.ffeuskadi.net	
	Swiss Federation for Adult Learning www.alice.ch	

Kapcsolat: Contact: Susanne Lattke, DIE, Bonn: lattke@die-bonn.de

Ez az alkotás a [Creative Commons Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi licenc](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode) alá tartozik. A licenc megtekintéséhez látogass el a <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode> oldalra.

Tartalom

Dióhéjban	4
I. rész BEVEZETÉS	5
I.1. Miért van szükség ezekre a leírásokra?	6
I.2. Mi a gyakorlati haszna a kompetencia leírásoknak és kinek ajánljuk őket? ..	6
I.3. Mely kompetenciákat mutatják be ezek a leírások?	6
I.4. Mit jelent a DEMAL Projekt keretében a Felnőttkori tanulási programok tervezése, nyomonkövetése és értékelése?	7
I.5. Hogyan épülnek fel a kompetencia leírások?	8
I.6. Hogyan készültek a kompetencia leírások?	9
I.7. Hogyan kerültek meghatározásra a legfontosabb fogalmak a leírásokban? ..	9
I.8. Honnan tuhatok meg többet?	10
I.9. Hivatkozásjegyzék	10
II. rész Kompetencia leírások	12
Kompetencia leírás “Tanulási programok tervezése”	13
Kompetencia leírás “Értékelés és nyomonkövetés”	20
A DEMAL Projektről	28

Dióhéjban

A következő tanulmány részletesen profilokat mutat be a felnőttképzési szakemberek két kulcskompetenciájához kapcsolódóan:

- Felnőttkori tanulási programok tervezése, és
- Felnőttkori tanulási programok nyomonkövetése és értékelése.

A profilok az európai DEMAL projekt "Felnőttkori tanulási programok tervezése, nyomonkövetése és értékelése- minőségfejlesztés a felnőttkori tanulásban" eredményeképpen jöttek létre, amely a felnőttkori tanulás és az oktatás terén a minőség javítását célozza, különös tekintettel erre a két szakmai kulcskompetenciára. Mindkét kompetencia kulcsfontosságú a felnőttek tanulásának sikeressé tételéhez, de eddig még nem kapták meg a kellő figyelmet európai szinten.

A tudományos kutatások áttekintése és a szakértői interjúk alapján a DEMAL projekt először részletes kompetenciaprofilok kidolgozását javasolja, amelyek meghatározzák a két kompetenciához kapcsolódó feladatokat és tevékenységeket, valamint az ezekhez kapcsolódó szakmai tudást, készségeket és kompetenciákat az autonómia és a felelősség tekintetében.

Ezeket a profilokat a felnőttoktatásban érdekelt szereplők használhatják referenciaként szabványok, tantervek, tanfolyamok vagy tananyagok fejlesztéséhez a saját nemzeti, regionális vagy helyi környezetükben.

A profilokon alapuló két európai képzési kurzus a DEMAL projekten belül kevert formátumban került kidolgozásra, a kapcsolódó oktatási és tanulási erőforrásokkal együtt.

I. rész

BEVEZETÉS

1.1. Miért van szükség ezekre a leírásokra?

A felnőttkori tanulás minősége fontos politikai megfontolás egész Európa szerte. Az oktatás és a képzés minőségének és hatékonyságának javítása az "Európai Oktatási és Képzési Együttműködés" európai stratégiai keretének négy célkitűzése közül az egyik (ET 2020). E tekintetben pedig az egyik legfontosabb pillér az oktatási és képzési szervezetekben dolgozó tanárok, oktatók és egyéb alkalmazottak szakmai fejlődése, fejlesztése.

Ez különös kihívást jelent a felnőttoktatás területén, amely az egész életen át tartó tanulás legváltozatosabb ágazatát jelenti. Az iskolai vagy felsőoktatási ágazattól eltérően nincsenek szabványosított képzési módok az e területen dolgozó szakemberek számára. A felnőttek tanárai jellemzően sokféle szakmai háttérrel rendelkeznek. Legtöbbjük magasan képzett, de ezek a képesítések nem feltétlenül tartalmazzak pedagógiai képesítést.

Európában ezért nagy a kereslet a felnőttoktatásban dolgozó tanárok és a felnőttképzők előkészítő és továbbképzésére a közös minőségi előírásoknak megfelelően. A DEMAL kompetenciaprofilok a felnőttoktatásban dolgozó tanárok és a felnőttképzők két kiválasztott kulcskompetenciájára vonatkozóan szabványokat biztosítanak.

1.2. Mi a gyakorlati haszna a kompetencia leírásoknak és kinek ajánljuk őket?

A kompetencia profilok olyan referenciaeszközként szolgálnak, amelyek az olyan oktatási termékek, mint a tantervek, képzési programok, portfólióeszközök vagy tananyagok fejlesztésére használhatóak, és amelyek a felnőttoktatás tervezésének, értékelésének és nyomonkövetésének témáival foglalkoznak. Természetesen a profilokat fel lehet használni az érintett részek e két témához kapcsolódó fejlesztésére is egy átfogóbb tantervben vagy képzési programon belül. A profilokban felsorolt kompetenciaelemek olyan tanulási eredményekként értelmezhetők, amelyek fejlesztését egy megfelelő képzési programnak előtérbe kell helyeznie annak érdekében, hogy azok képesek legyenek felkészíteni a (jövőbeni) tanárokat és felnőttképzőket a tervezés, értékelés és nyomonkövetés feladataira.

A kompetenciaprofilok potenciális felhasználói tehát elsősorban azok, akik a tanárok és felnőttképzési oktatók előkészítő vagy továbbképzéséhez dolgozzák ki a tanterveket, képzési programokat vagy tananyagokat.

1.3. Mely kompetenciákat mutatják be ezek a leírások?

A DEMAL kompetenciaprofilok két specifikus kompetenciát azonosítanak a "Kulcskompetenciák a felnőttkori tanulási szakemberek számára" kereteihez kapcsolódóan, amelyet a Research voor Beleid az Európai Bizottság nevében 2010-ben határozott meg. Ez a két kompetencia:

- A felnőttkori tanulás tervezése
- A felnőttkori tanulás figyelemmel kísérése és értékelése

A tervezés, a nyomonkövetés és az értékelés fontos feladatokat jelent a felnőttek képzési kínálatának előkészítésében és nyújtásában. Valójában ugyanolyan fontos a képzési kínálat minősége és hatékonysága, mint maga a tanítás vagy az oktatási tevékenység. Az Európán kívüli gyakorlati képzés azonban alig összpontosít e két specifikus kompetenciára. Ezért a DEMAL projekt egyik kiemelt célja, hogy áthidalja ezt a szakadékot.

A DEMAL tehát nem terjed ki egy felnőttképző vagy tréner teljes kompetencia profiljára, hanem csupán a két kiválasztott kulcskompetencia szempontja koncentrálna.

I.4. Mit jelent a DEMAL Projekt keretében a Felnőttkori tanulási programok tervezése, nyomonkövetése és értékelése?

A DEMAL projektben mindkét kompetencia a tanulás és a tanítás mikro szintjére vonatkozik:

A **tervezés** egy egységes oktatási kínálat tervezésére vonatkozik, például egy tanfolyamra vagy képzési programra. A tervezés többnyire az oktatási tevékenység tényleges lebonyolítása előtt megy végbe, bár az eredeti terv felülvizsgálata valószínűleg későbbi szakaszokban, a megvalósítás során is előfordulhat.

A tervezés legfontosabb jellemzői:

- A tervezés egy adott tanulási ajánlat tervezésére vonatkozik, pl. tanfolyamra;
- A tervezést általában a tanár / oktató / facilitátor végzi;
- A tervezés az ajánlatban részt vevő tanuló(k) igényein alapul;
- A tervezés számos képzési formátumra vonatkozhat, a tradicionálisan szervezett kurzusoktól más innovatív vagy egyénre szabott tanulási megállapodásokig, beleértve az on-line képzési ajánlatokat is.

Kapcsolódó kifejezések: felnőtteknek szóló kurzusok / képzések tervezése / létrehozása; egy tantárgy / tananyag létrehozása, a tanulási keretrendszer-feltételrendszer / megállapodások tervezése.

Az **értékelés és a nyomonkövetés** olyan komplex tevékenységekre utal, amelyeket a tanár az oktatási kínálat keretében valósít meg, mint a szűkebb értelemben vett oktatási tevékenység folyamatos kíséretének. E tevékenységek közös célja a siker és a tanítási és tanulási folyamatok és eredmények minőségének javítása.

Az értékelés és a monitoring legfontosabb jellemzői:

- Az értékelés és a nyomonkövetés tevékenységet a tanfolyam különböző szakaszaiban valósítják meg gyakorlatilag folyamatosan;
- Az értékelési és nyomonkövetési tevékenységeknek lehetnek formatív és összegző céljai is;
- Az értékelési és nyomonkövetési tevékenységek az eredményekhez és a folyamatokhoz kapcsolódhatnak;
- Az értékelési és nyomonkövetési tevékenységek magukban foglalják az erőteljes tanulói útmutatást;

- Az értékelés és a monitoring tevékenység magában foglalja a tanár önreflexiójának és folyamatos szakmai fejlődésének erőteljes elemét is:

Kapcsolódó kifejezések: Diákok értékelése, tanulók értékelése, tanulói tanácsadás, tanulási tanácsadás, tanulási eredmények értékelése; minőségbiztosítás

I.5. Hogyan épülnek fel a kompetencia leírások?

Mindkét kompetenciaprofil azonos felépítéssel rendelkezik, amely a következő részeket tartalmazza:

- a bevezető rész egy rövid meghatározást tartalmaz, amely megmagyarázza, hogy mit foglalnak magukban a felnőttkori tanulás tervezésének, értékelésének és nyomonkövetésének lényeges fogalmai;
- az egyes profilok legfontosabb része négy kompetencia réteget (A-D) tartalmaz, amelyeket a tervezéssel, értékeléssel és nyomonkövetéssel kapcsolatos sajátossági fokuk határoz meg:

- Általános tanári kompetenciák (►A◄)

Olyan tudást, készségeket és attitűdöket tartalmaz, amelyek fontos előfeltételeket jelentenek a tervezés, értékelés és a monitoring feladataihoz, de amelyek ugyanakkor általános előfeltételei a felnőttképzési szakembereknek.

Példa: a tanulási elméletek alapismerete

- Tárgyi specifikus kompetenciák (►B◄)

Olyan tudást és készségeket tartalmaz, amelyek fontos előfeltételei a tervezésnek, értékelésnek és a nyomonkövetésnek, de amelyek bonyolultan kapcsolódnak a felnőttoktató speciális szakterületéhez és az általa tanított tárgyhöz.

Példa: tartalomismeret saját szakterületen

- Specifikus pedagógiai kompetenciák (►C◄)

Azokat a konkrét ismereteket és készségeket tartalmazza, amelyek szükségesek a tervezés, értékelés és nyomonkövetés feladataihoz kapcsolódó különböző lépések és tevékenységek megvalósításához. Magukat a lépéseket és a tevékenységeket részletesen ismertetjük a C. rétegben.

Példa: igényfelmérési technikák gyakorlati alkalmazása

- Transzverzális kompetenciák (►D◄)

Azokat a multifunkciós és kontextusfüggetlen kognitív képességeket, a szociális készségeket, valamint az érzelmi tulajdonságokat és attitűdöket foglalja magában, amelyek nagy jelentőséggel bírnak a tervezés és értékelés, valamint a nyomonkövetés feladataihoz kapcsolódóan, ugyanakkor hasznosak számos különböző, magán- és szakmai környezetben és felhasználhatóak számos különböző cél eléréséhez.

Példa: megfigyelési készségek

- A profilokat bemutató tanulmány utolsó része kifejti az profilok kapcsolatát az Európai Képesítési Keretrendszerhez (EKKR). Ez a rész a tervezést, az értékelést és a nyomonkövetést a felelősség és az autonómia területén végzett szakmai tevékenységként írja le, ezáltal utalva a "kompetencia" sajátos megértésére, ahogyan azt az EKKR is elfogadja.

Emellett, ez a rész mutat rá arra is, hogy az EQF-szintek közül melyek lennének a legfontosabbak, ha egy szakember a tervezés, az értékelés és nyomonkövetési területén tervezne szakképzettséget szerezni.

I.6. Hogyan készültek a kompetencia leírások?

A profilok a következők alapján kerültek kidolgozásra:

- a tervezésre, értékelésre és nyomonkövetésre vonatkozó a szakirodalom áttekintése,
- a tudományos szakirodalmi kutatás, amely releváns anyagokat tartalmaz, beleértve például a DEMAL partnerországokban meglévő tanterveket, szabványokat és képzési kínálatot.
- interjúk készültek a DEMAL partnerországok 21 felnőttképzési szakemberével.

Mindezeket a forrásokat tartalmi elemzésnek vetettük alá annak érdekében, hogy azonosítsuk a tevékenységek közös magját és a hozzájuk kapcsolódó kompetenciaelemeket, különösen a felnőttképzés tervezéséhez, értékeléséhez és nyomonkövetéséhez kapcsolódó feladatok tekintetében.

I.7. Hogyan kerültek meghatározásra a legfontosabb fogalmak a leírásokban?

Általánosságban a kompetenciaprofilok olyan kulcsfogalmak meghatározására vonatkoznak, amelyeket EU-s szinten széleskörűen használnak. A DEMAL profilokban szereplő tudás, készségek és kompetenciák fogalmai közvetlenül az Európai Képesítési Keretrendszer (EQF) fogalommeghatározásaira hivatkoznak (Official Journal 2008, 4. o.):

- "tudás": az információ befogadásának eredménye a tanulás révén. A tudás azokból a tényekből, elvekből, elméletekből és gyakorlatokból áll össze, amely egy munkaterülethez vagy tanulmányhoz kapcsolódik.
- "készségek": a feladatok teljesítéséhez és a problémák megoldásához szükséges tudás alkalmazásának és a gyakorlati életben való használatának képessége.
- "kompetencia": a tudás, a készségek és a személyes, társas és / vagy módszertani képességek munkahelyi vagy tanulmányi helyzetekben és a szakmai és a személyes fejlődés érdekében történő magabiztos alkalmazásának képességét jelenti.

A kompetencia fogalom mélyebb megértése érdekében a DEMAL profilok egyebek mellett a Franz E. Weinert által javasolt definícióra is hivatkoznak (2001, 27. o.). Ebben a meghatározásban világossá válik, hogy a kompetencia, mint holisztikus koncepció, bizonyos

attitűdöket és diszpozíciókat is magában foglal kulcsfontosságú elemként. Így Weinert szerint a kompetencia magában foglalja:

- "azokat a kognitív készségeket és képességeket, amelyekkel az egyén rendelkezik vagy bizonyos problémák megoldása érdekében el tud sajátítani, valamint olyan motivációs, akarati és szociális készségeket és képességeket, amelyek szükségesek a különböző helyzetek felelősségteljes és sikeres megoldásához" (a német eredeti szövegből a szerző fordítása).

Ennek a megértéséből következik, hogy a DEMAL-profilok a tudás és a készségek mellett az attitűdöt/hozzállást és a készségeket is magukban foglalják, mint kompetencia elemeket.

Maga az EKKR ugyanakkor ettől eltérően határozza meg a kompetencia fent említett fogalmát:

- "Az európai képesítési keretrendszer a kompetenciát a felelősség és az autonómia szempontjából írja le" (Official Journal, 2008, 4. oldal):

Ez a sajátos EQF-kompetencia értelmezés, amely a szakmai felelősséget és az autonómiát hangsúlyozza, amellyel egy szakember munkáját végzi, szintén megjelenik a DEMAL kompetenciaprofilokban, nevezetesen az egyes profilok utolsó részében: itt a felelősségvállalás és az autonómia leírása a felnőttképzés tervezésének, értékelésének és nyomonkövetésének szakmai feladataira utal.

I.8. Honnan tuhatok meg többet?

A kompetenciaprofilok kidolgozására vonatkozó teljes kutatási jelentés angol nyelven érhető el. Ez a jelentés további részletes információkat tartalmaz a profilok szerkezetére és a kulcsfogalmak meghatározására vonatkozóan, a további referenciák és az irodalomjegyzék mellett. A jelentés letölthető a DEMAL projekt honlapjáról: <http://www.demalproject.eu>.

I.9. Hivatkozásjegyzék

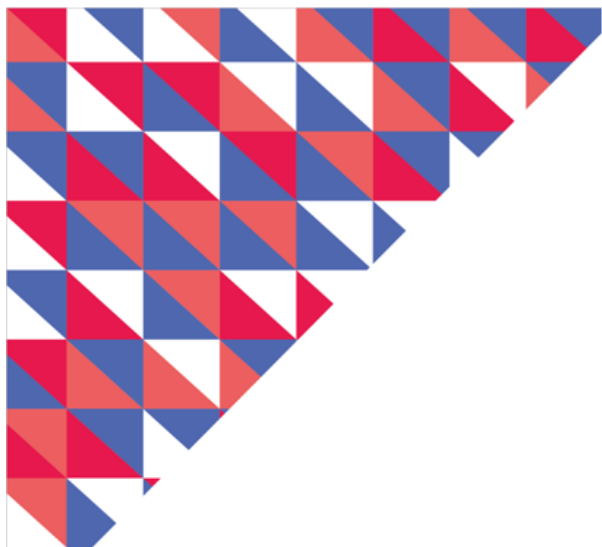
A Tanács következtetései (2009. május 12.) az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (Oktatás és képzés 2020), HL C 119, 2009.5.28, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A52009XG0528%2801%29>

HL (2008): Az Európai Parlament és a Tanács ajánlása (2008. április 23.) az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének létrehozásáról. HL C 111, 2008.5.6.
URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX%3A32008H0506%2801%29>

Research voor Beleid (2010). Key competences for adult learning professionals. Contribution to the development of a reference framework of key competences for adult learning professionals. Final report. Zoetermeer. URL: http://www.ginconet.eu/sites/default/files/Key_Competences_For_Adult_Educators.pdf

Weinert, F. E. (Hg.) (2001). Leistungsmessungen in Schulen. Weinheim und Basel: Beltz

II. rész

Kompetencia leírások

Kompetencia leírás “Tanulási programok tervezése”

Összegzés

A **tervezés** a felnőtt tanulói tanítási-tanítási program tervezésének feladatát jelenti. Ez a mikro-didaktikus szintre utal, ami azt jelenti, hogy olyan tanárok vagy oktatók szintje, akik egy speciális tanítási-tanulási ajánlatot terveznek, amelyet általában maguk is végrehajtanak és facilitálnak. A tanítási-tanulási ajánlatok összefüggései és kereti változhatnak, és magukban foglalhatják a formális és nem formális programokat, a magasan strukturált és nyitottabb formákat, a csoportok és az egyéni tanulók programjait stb.

A **tervezés** első lépésként a megfelelő információ és tudás begyűjtését jelenti, amelyeken a szükséges pedagógiai döntések alapulhatnak. Másodszor, magában foglalja a tervezési folyamatot, mint egy fő tevékenységet. És végül magában foglalja azt is, hogy az eredeti tervezést a program végrehajtása során tapasztaltaknak megfelelően a jövőbeni igényekhez igazítsa.

A) Általános tanári kompetenciák

Tudás

- a felnőttek oktatásával és tanulásával kapcsolatos legfontosabb fogalmak és elvek, különösen
  - a tanulás elméletének alapjai;
  - a tanulási pszichológia alapjai;
  - tanulási korlátok és motivációk;
  - a tanítás konstruktivista megközelítése
  - az eredményorientáció koncepciója (ellentétben a bemeneti / tantervi orientációval);
- felnőttek tanítói szerepének tudatosítása / tükröződése
- a kommunikáció elméletének és technikáinak alapjai
- a csoportdinamika alapjai
- a tanítási módszerek kellően széles körének ismerete

Készségek

- a tanítási módszerek kellően széles körének gyakorlati alkalmazása
- facilitátori készségek

Attitűdök

- szakmai tudatosság a saját szerepükről és a tanulók saját cselekvésére gyakorolt lehetséges hatásáról; a felelősségérzet és a szakmai (etikai) értékek iránti elkötelezettség

B) Tárgyi specifikus kompetenciák

Tudás

- a saját tudásunk szerinti tartalom ismerete
- az egyén saját szakterületéhez kapcsolódó pedagógiai tartalmak ismerete (pl. "tudás arról, hogy miként és hogyan képviselik a diákok a tárgyi kulcsfogalmak megismerését" (Goeze és mások, 2014)
- tárgyi specifikus tanítási módszertan
- a témához kapcsolódó meglévő tantervek, képesítési szabványok stb. ismerete

C) A felnőttkori tanulási folyamatok tervezésével kapcsolatos speciális pedagógiai kompetencia

C1) Az elvégzendő feladatok és tevékenységek

I. A háttérinformációk összegyűjtése és elemzése (célcsoport, tanulási igények, logisztika)

a) Célok / az ügyfél szükségletei

Feladat

- annak megismerése, mik az ügyfél a céljai, a motivációja, az igényei, elvárásai; a képzési feladat pontosítása

Tevékenységek / Lépések

- kommunikáció az ügyféllel, információk kérése; esetleg szükségletelemzés elvégzése

b) Célok / a tanulók szükségletei

Feladat

- annak megismerése, melyek a tanulók céljai, a motivációi, érdeklődése és elvárásai

Tevékenységek / Lépések

- kommunikálni a tanulókkal (a kurzus előtt és kurzus közben)
- a tanulók figyelemmel kísérése a tanfolyam során;
- elemezheti a rendelkezésre álló egyéb kontextuális információkat

c) Resources of the learners

Feladat

- megismeri a tanulók releváns jellemzőit (a relevánsak minden esetben eltérnek), pl.
  - szakmai háttér (foglalkozás, hány év tapasztalat...);
  - oktatási háttér (képzettség)

C2) Kapcsolódó speciális ismeretek és készségek

Tudás

a fogalom megértése

- általános ismeretek és az alábbiak megértése:

- a "felnőtt tanulás" tervezésének jelentése
- a tervezési folyamat szerepe és jelentősége
- a tervezéshez kapcsolódó feladatok / szükséges lépések
- a tervezési folyamatban részt vevő különböző szereplők, szerepük és interakcióik
- a tervezési folyamat során figyelembe veendő tényezők / a tervezési folyamatokra ható tényezők

szükségletelemzés

<ul style="list-style-type: none"> - a tapasztalati ismeretek és kompetenciák szintje - személyes háttér (életkor, családi helyzet, kulturális háttér) <p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - információ kérése / gyűjtése maguktól a tanulóktól, az ügyféltől vagy más forrásokból; - esetleg vizsgálatok vagy más értékelési módszerek alkalmazása <p>d) Képzési környezet, logisztika</p> <ul style="list-style-type: none"> - logisztikai szempontok megismerése: a képzési idő; hely, hely; rendelkezésre álló felszerelés; felmérni a szempontok lehetséges hatását a tanítási / tanulási folyamatra <p>e) Releváns referenciakeretek (pl. tantervek, kompetencia-szabványok, képesítési keretrendszerek)</p> <ul style="list-style-type: none"> - adott esetben: tájékozódjon az adott tantervben és / vagy a kompetencia standardokban megfogalmazott, a képzéssel kapcsolatos kérdésekről (a tárgyalt témák, az elérendő tanulási eredmények stb.) 	<ul style="list-style-type: none"> - a tanulási szükségletek elméleti fogalmai, tanulási előnyök, tanulási eredmények - különböző típusú tanulási szükségletek és előnyök (olyan fogalmak, mint a "szélesebb előnyök", ROI stb.) - a (rejtett) érdekek típusai és szerepe / hatása, amelyek a kijelölt tanulási igényhez kifejezetten kapcsolódnak; az ügyfelek és a tanulók / résztvevők potenciálisan eltérő érdeklődésének és szerepének újbóli megfigyelése - a szükségletfelmérési technikák elméleti ismerete, potenciálja és korlátai
<p>II. Tárgyalás és a tanulási eredmények meghatározása</p> <p><u>Feladat:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - az ügyfél / tanuló célkitűzéseinek átalakítása a képzés során tanulási eredményekké - esetleges változatosokkal a különböző tanulók csoportjai számára <p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p> <p>Megbeszélni, meg tárgyalni az ügyféllel és / vagy a tanulókkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meghatározzuk a megszerzendő (értékelhető) készségeket és kompetenciákat - meghatározzuk azokat a mutatókat, amelyek alapján megállapítható, hogy a tanulási eredményeket elérték-e; - megállapodásokat kötni az ügyféllel és / vagy a tanulókkal (tanulási megállapodás, tanulási szerződés, 	<p><u>a tanulási eredmények meghatározása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a meglévő generikus kompetencia / képesítési keretrendszer alapvető ismeretek nemzeti vagy nemzetközi szinten: - a tanulási eredmények típusa (kognitív, szociális, érzelmi stb.) - a tanulási eredmények értékelése <p><u>belépési szintek / előzetes tanulás értékelése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - különböző vizsgálati módszerek / módszerek az előzetes tanulás értékeléséhez
<p>III. A kurzus koncepciójának / tantervének meghatározása</p> <p>a) A tartalom rekonstrukciója</p> <p><u>Feladat:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a tantárgy tartalmának / tárgyi ismereteinek átalakítása tanulási tartalmakká <p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p> <p>(a kapott háttérinformációk és a megszerzett tanulási eredmények alapján)</p> <ul style="list-style-type: none"> - az átadni kívánt tartalom kiválasztása és (újra) megfogalmazása 	<p><u>a tanterv kialakítása és a tartalom rekonstrukciója</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a pedagógiai tartalom rekonstrukció általános elvei - a tanterv kialakításának ismerete <p><u>tanfolyam tervezés</u></p> <p><i>tér és idő</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> - a különböző részek közötti hivatkozások / kereszthivatkozások azonosítása - a tartalom logikai-időbeli felépítését meghatározni, hogy egy koherens tanulási pálya / sorozat épüljön ki <p>b) állítsa össze a kurzus ütemtervét</p> <p><u>Feladat:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a tananyag tartalmának adaptálása a kurzus formátumához <p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - állítson össze fel az egész tanfolyamra vonatkozóan egy ütemtervet/órarendet – az üdvözléstől / bevezetéstől a lezárásig / következtetésig / búcsúig; egységekre lebontva - azonosítsa az egyes kurzusok funkcióját / céljait, időtartamát / idejét - gondoskodjon arról, hogy az egész kurzus egy bizonyos logikát és "feszültség ívet" kövessen az elejétől a végéig 	<ul style="list-style-type: none"> - a tanulási környezet szerepére vonatkozó ismeretek, a tér és idő szerepe és hatása a tanulási folyamatra - kurzusfázisok és funkcióik (különböző hosszúságú kurzusok esetén) <p><i>tanítási módszerek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - a különböző típusú tanítási módszerek elméleti ismerete, potenciáljai és korlátai <p><i>értékelés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - a módszerek / média ezekhez a stílusokhoz / típusokhoz kapcsolódik - az értékelés különböző típusai és céljai - a különböző (típusú) értékelési módszerek elméleti ismerete; alkalmas alkalmazási területekre, potenciálokra és korlátozásokra <p><i>a tanulást befolyásoló tényezők</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - a különböző tanulási stílusok és tanulók típusainak elméleti ismerete; - a kor, a kulturális háttér és más tényezők hatása a felnőttek tanulására <p><i>relációs ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kontextuális tényezők (a célcsoport / résztvevők jellemzői, tanulási célok stb.) és pedagógiai döntések (a tanulás / tananyag tar-
<p>IV. A tanfolyam részleteinek (tevékenységek, módszerek, anyagok) meghatározása</p> <p>a) Tanítási terv</p> <p><u>Feladat:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tervezze meg a kurzus tanítási / tanulási tevékenységeit Procedure / steps - határozza meg az egyes egységekben/fejezetekben zajló tevékenységeket - minden esethez válasszon módszert, médiát és társadalmi formákat, melyeket felhasznál (minden esetben vegye fontolóra az adott módszer potenciálját és korlátait az fejezet működésére, a szükségességre, a rendelkezésre álló időre stb.) - készítsen elő minden egyes egységre a szükséges anyagot / berendezést <p>b) Értékelési terv</p> <p><u>Feladat:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tervezze meg, hogy a tanulás előrehaladásának és kimenetelének értékelése hogyan történhet a tanfolyamon <p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p>	

<ul style="list-style-type: none"> - azonosítsa az értékelés funkcióját és célját (formatív, összegző, milyen információt kap az értékelésen keresztül, ki fogja használni az értékelés eredményét, milyen módon?) - válasszon megfelelő módszereket, tevékenységeket az adott értékelés(ek)hez - azonosítsa, hogy milyen pontokon / időpontban kerül sor az adott értékelés (ek) re 	
<p>V. Anyagok előkészítése</p> <p><u>Feladat:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - készítse elő a különböző tanítási, tanulási, értékelési tevékenységhez szükséges anyagokat a tanfolyamhoz <p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a résztvevők számára megfogalmazni / előkészíteni az utasításokat; - előadások, prezentációs diákok készítése; flipchart; háttérképek stb. előkészítése 	<p>talma, módszerek, idő, tér, stb.) összekapcsolásának képessége, figyelembe véve a releváns információkat</p> <p>Készségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - a szükséglet-elemzési technikák gyakorlati alkalmazása - a vizsgálati módszerek gyakorlati alkalmazása - a tanulási eredmények operacionalizálása - a módszerek és a tanulási tevékenységek összekapcsolásának képessége a képzés adott céljaira és kontextusára
<p>VI. "Rugalmassági terv"</p> <p><u>Feladat:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Biztosítsuk, hogy (bizonyos mértékig) rendelkezésre állnak alternatívák, ha az eredeti terv (vagy részei) különböző okokból nem kivitelezhetők <p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a tanfolyam koncepciójának áttekintése, a résztvevők lehetséges reakcióinak előrejelzése; azonosítsa a potenciálisan "nehézkés" pontokat - győződjön meg arról, hogy a tanfolyam koncepciója bizonyos rugalmasságot tesz lehetővé (az időre és módszertanra vonatkozóan) - fontolja meg konkrét alternatív tevékenységek és módszerek bevezetését a kurzus döntő fontosságú részei számára / tervezzen alternatív útvonalakat a tanfolyamra, amennyiben a csoport a várakozásoktól eltérően reagál - gyűjtsön össze olyan extra tevékenységeket és módszereket, amelyek spontán felhasználhatók, ha szükséges. 	
<p>VII. Kommunikáljon és vizsgálja felül a tervezést</p> <p><u>Feladat:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - győződjön meg róla, hogy a tanfolyam lényegét (a filozófiáját) a tanulók értik és elfogadják 	

<p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kommunikálni kell a tervezett tanulási eredményeket, a kurzus céljait és a tanulókkal folytatott tanulási folyamat átfogó irányát; - ellenőrizni kell, hogy szükség van-e a tervezés (vagy részei) felülvizsgálatára a tanulók újatervezésének / visszajelzésének eredményeképpen; - szükség szerint vizsgálja felül a tervezést¹. 	
<p> D)) Transzverzális kompetenciák</p> <ul style="list-style-type: none"> - elemzési és gondolkodási készségek - problémamegoldó és tárgyalási készségek - kommunikációs képességek - megfigyelési készségek, empátia - kreativitás - rugalmasság, nyitottság 	
<p> E) Az Európai Képesítési Keretrendszerben felvázolt autonómiával és felelősséggel kapcsolatos kompetencia</p> <p>Azok a szakemberek, akik a tervezés területén kompetensek, magas fokú felelősségérzettel és ön-menedzselési készséggel rendelkeznek. Képesek önállóan összegyűjteni a munkájuk alapjául szolgáló szükséges információkat; képesek önállóan levonni a megfelelő következtetéseket ezen információkból, és meghozni a vonatkozó döntéseket. Képesek kommunikálni, tárgyalni és megvédeni döntéseiket a különböző érdekelt felekkel (diákok, kliensek) való közvetlen kölcsönhatásban; Képesek önállóan gondolkodni saját szakmai szerepükről és cselekvésükről, és kritikusan megvizsgálják saját cselekvésüket és önfogalmaikat; tudatosan keresnek és fejlesztenek stratégiákat a saját szakmai teljesítményük javítására az általuk összegyűjtött és tükröződő tapasztalatok alapján.</p> <p>A pedagógus vagy oktatók tényleges képzettségi szintje szorosan kapcsolódik az általa felhalmozott szakmai tapasztalat összességéhez, valamint ahhoz a minőséghez, amellyel a tapasztalatot a tanár vagy a tréner tudatosan tükrözte.</p> <p>A tervezési tevékenységet csak kis mértékben lehet rutinosítani. Vannak olyan általános alapelvek, amelyek "tanulhatók" és alkalmazhatók a folyamat során. Lehetséges továbbá, hogy a szakmai tevékenység bizonyos fokú ismétlést von maga után, és hogy a kezelendő új esetek hasonlóak a korábbi esetekhez (például ha a tanfolyam típusa és a célcsoport egy hosszabb időszak alatt megegyezik). Ez azonban nem feltétlenül szabály. Mindenesetre a szakmai</p>	

¹ Reviewing and fine tuning of the teaching/learning process in a training will be treated in greater detail in the area “monitoring and evaluation” of learning. This is indeed one field where both areas overlap to a certain extent.

tevékenység nagyfokú eset-érzékenységet igényel, és tudatosan fejleszti és fogadja el az egyes esetek egyedi stratégiáit. A kezdő tanárok a tapasztaltabb tanár tanácsára támaszkodhatnak saját szakmai fejlődésük előmozdításában; de még a kezdő tanároknak is gyakran magas fokú autonómiával és felelősséggel kell gyakorolniuk szakmai tevékenységüket, még akkor is, ha még mindig bizonytalanok bizonyos esetekben. A növekvő szakmai tapasztalattal valószínűleg tovább növelik önbizalmukat és kritikus (ön) újraszabályozásukat és ítélőképességüket. Így képesek lesznek a maguk autonómiájával és tekintélyével fokozottabb szakmai feladatukat gyakorolni, és példaképül és útmutatóul szolgálni a kezdőknek.

Megfelelő EKKR szintek

E szakmai kulcskompetencia fent ismertetett jellemzői alapján és az EQF leírókon alapulva az EQF képesítési szintjei, amelyek a felnőttkori tanulási folyamat tervezésének feladata szempontjából relevánsnak bizonyultak, az EQF 4. és 7. szintjétől függnek - a tudás mélységétől függően, készségek és kompetenciák, amelyeket az adott képesítés céloz. Ez azt jelenti, hogy a **Tervezés** témakörben folytatott képzés lényegesen integrálható a képesítési programokba ezen szintek bármelyikén.

Kompetencia leírás “Értékelés és nyomonkövetés

Összefoglalás

Az **értékelés és a nyomonkövetés** olyan tevékenységek körét jelenti, amelyek végső soron a felnőttek tanítási-tanulási folyamatainak minőségét és folyamatos javítását célozzák. Ez a mikro-didaktikus szintre utal, azaz azon tevékenységekre, amelyeket a tanárok (és a tanulók) egy tanítási-tanulási program keretében terveznek és hajtanak végre. Az értékelés és a megfigyelés mind az eredményekre, mind a folyamatokra vonatkozik, és ez magában foglalja mind a tanulók kompetenciáinak értékelését, mind a tanulás és a tanítás minőségének értékelését. Az értékelés és a nyomonkövetés az első lépésben a megfelelő intézkedések és tevékenységek tervezésével kezdődik. Ez magában foglalja továbbá a tevékenységek végrehajtását és az eredmények elemzését. Végezetül ide tartozik az is, hogy az eredményekből következtetéseket vonjunk le, és adott esetben tegyünk meg a szükséges lépéseket. Az értékelési és nyomonkövetési intézkedések és tevékenységek széles körben változnak, és többek között magukban foglalják a tanítási-tanulási folyamat megfigyelését és tükrözését, a kompetenciaértékelési eszközök felhasználását, a tanulók visszajelzéseinek összegyűjtését, valamint a tanulók visszajelzését és útmutatását.

Az értékelési és monitoring tevékenységek mind formatív, mind összegző célokat szolgálnak. Alapvetően az értékelési és nyomonkövetési tevékenységek egyik vagy másik formájukban a tanítási-tanulási program szerves és folyamatos részei, annak minden szakaszában. Az értékelés és a nyomon követés egy hosszabb távú perspektívát is magában foglal, amely egy adott tanítási-tanítási programon túlmutat, mivel eredményei szintén hozzájárulnak a tanár szakmai fejlődéséhez.

A) Általános tanári kompetenciák

Tudás

- a (felnőtt) tanulás és tanulás alapjaira vonatkozó alapvető elméleti ismeretei, különösen:
  - * tanulási elméletek
  - * tanulási folyamatok
  - * különböző típusú tanulási eredmények
- a különböző potenciálokra és korlátozásokra vonatkozó ismeretek
  - * tanulási források

- * tanulási stílusok és stratégiák
- * tanítási megközelítések és módszerek
- az eredményorientáció koncepciója a beviteli irányultsággal szemben;
- felnőttek tanítói szerepének tudatosítása / tükröződése
- a tanítás konstruktivista megközelítése
- a tanítási módszerek kellően széles körének ismerete

Készségek

- a tanítási módszerek kellően széles körének gyakorlati alkalmazása
- facilitátori készségek

Attitűdök

- szakmai tudatosság a saját szerepükről és a tanulók saját cselekvésére gyakorolt lehetséges hatásáról; a felelősségérzet és a szakmai (etikai) értékek iránti elkötelezettség

B) Tárgyi specifikus kompetenciák

Tudás

- a saját szakterületéhez kapcsolódó pedagógiai tartalmak ismerete (pl. "tudás arról, hogy miként és hogyan képviselik a diákok a tárgyi kulcsfogalmak megismerését" (Goeze és mások, 2014)
- tárgy-specifikus tanítási módszertan
- a témához kapcsolódó meglévő tantervek, képesítési szabványok stb. ismerete

C) Az értékeléssel és nyomonkövetéssel kapcsolatos speciális pedagógiai kompetencia

C1) Az elvégzendő feladatok és tevékenységek	C2) Kapcsolódó speciális ismeretek és készségek
<p>I. Az értékelés és nyomonkövetési tervezése</p> <p>a) az értékelés kereteinek meghatározása</p> <p><u>Feladat</u></p>	<p>Tudás</p> <p><u>understanding the concept</u></p> <p>- elméleti alapismerete az alábbiaknak:</p>

- meg kell állapítani, hogy mit kell értékelni és kiértékelni, és milyen célból (*Megjegyzés: ezt a feladatot a kurzus előtt álló első lépésben kell elvégezni, azonban döntő fontosságú, hogy a tanfolyam során a kereteket kiegészítsék és módosítsák a tanfolyam során felmerülő igények, lásd a következő részt*)

Tevékenységek / Lépések

- a teljes oktatási kontextusra való emlékezés (a célcsoport / résztvevők és az ügyfél jellemzői, képzési kontextus - formális / nem formális / informális)
- információ gyűjtése a meglévő attitűdökről és a feltételezhető előítéletekről a tanulók és más résztvevők körében végzett értékelés érdekében; fontolja meg a kulturális tényezők potenciális hatását;
- azonosítani kell a tanulás céljait és tanulási eredményeit (ez rendszerint már megtörtént a tanfolyam tervezése folyamán)
- azon cél (ok) és funkció (ok) meghatározása, amelyeket az adott képzéshez az értékelési / értékelési tevékenységeknek teljesíteniük kell (formatív / összegző, tanúsítási, tanácsadási, egyéni vagy csoportos értékelés stb.),
- döntsenek arról a dimenzióról, amelyet az értékelés során vizsgálni fognak (vagyis az alkalmazott tanulási erőforrások megfelelősége / hatékonysága, az alkalmazott tanulási stratégiák, az alkalmazott tanítási megközelítés stb.
- válasszon megfelelő kritériumokat és mutatókat, amelyek felhasználhatók az értékeléshez és az értékeléshez
- létre kell hoznia egy írásos értékelési / értékelési tervet vagy átfogó keretrendszert, amely a szóban forgó képzésre vonatkozóan minden releváns kérdést meghatároz

b) az értékelési tevékenységek előkészítése

Feladat

- a konkrét értékelési tevékenységek gyakorlati megtervezése és elkészítése a fent leírt általános keretrendszer alapján, az értékelési tevékenységek céljainak és feladatainak figyelembevételével

Tevékenységek / Lépések

- annak meghatározása, hogy a képzés során mikor végezzük az értékelést
- a megfelelő értékelési és értékelési módszerek kiválasztása
- az értékelési eszközök kiválasztása és előkészítése

- az értékelési és nyomonkövetési szempontoknak és elveknek

alapvető pszichológiai tudásnak

- az értékelés különböző típusainak és funkcióinak (összegző, formatív)
- különböző kritériumok és mutatók ismerete
- egyéni vagy csoportértékelés
- különböző értékelési eszközök jellemzői (például tesztek, gyakorlatok, projektmunkák, visszajelző naplók stb.)
- az értékelés tervezési / értékelési eszközök kialakításának alapelvei (kérdőív-tervezés, tesztek tervezése, ...)

relációs ismeretek

- tudás arról, hogy az értékelés és értékelés különböző típusai, megközelítései, alapelvei stb. hogyan kapcsolódnak a különböző szövegekhez és célcsoportokhoz; képesség elemezni és megítélni egy adott megközelítés / módszer helyességét egy konkrét környezetben vagy alkalmazási területen

módszertani ismeretek

- különböző diagnosztikai módszerek és eszközök ismerete (teszt, önértékelés, portfólió, gyakorlatok, projektmunkák stb.)
- megfigyelési elvek és technikák

<p>II. A kurzus során elvégzett értékelés (a II. szakasz az értékelést általánosságban ismerteti, a konkrét alkalmazási területeket részletesebben az alábbi szakaszokban határozzuk meg)</p> <p>a) Értékelési tevékenységek végrehajtása</p> <p><u>Feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a kurzus során alkalmazza az értékelést / értékelést (az előző terv alapján, ill. a tanfolyam során felmerülő ad hoc követelményeknek megfelelően, amelyek az előző terv módosításához vezethetnek) <p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - az értékelési tevékenységek végrehajtása a terv alapján - azonosítja a kurzus során bekövetkező fejleményeket, amelyek megkövetelik vagy sugallják a spontán cselekvést az értékelés / értékelés során és ennek megfelelően járnak el (például a tanulók visszajelzéseinek összegyűjtése, amikor a tanfolyam során problémák merülnek fel) <p>b) Az értékelési eredmények használata</p> <p><u>Feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - elemezze az értékelés eredményeit és vonja le a megfelelő következtetéseket <p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - azonosítsa az értékelésből levonható a kulcsfontosságú eredményeket és üzeneteket - elemezze, hogy milyen intézkedéseket javasolnak ezek az eredmények / üzenetek, és milyen időkeretben (azonnali cselekvés szükséges vagy hosszabb távon)? - mérje fel a rendelkezésre álló lehetőségeket és a további lépések lehetőségeit - döntsön további intézkedésekről, és ennek megfelelően járjon el 	<p><u>kommunikáció a kurzuson</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a kommunikáció-elmélet elméleti alapismerete, csoportdinamika; szerepek a csoportban - a tanfolyam fázisai és karakterisztikái - a különböző szakmai szerepek ismerete / tudatos használata, mint tanár, facilitátor, tanácsadó - visszacsatolási elvek, módszerek és eszközök a visszajelzések gyűjtésére <p><u>tanulói tanácsadás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a tanulói tanácsadás elvei <p><u>önreflexiós szakmai fejlődés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - az önreflexió alapelvei és technikái - a szakmai önfejlesztés elvei, módszerei és eszközei (például visszaverődő naplók, portfóliók, szakértői visszacsatolás, szupervízió, ...) <p>Készségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - az adott képzésekre vonatkozó következetes értékelési keret kialakítása - értékelési eszközök és eszközök kidolgozása különböző célokra - különböző eszközök gyakorlati alkalmazása az értékeléshez kapcsolódóan - az értékelési eredmények elemzésére szolgáló technikák
<p>III. Az értékelés különböző típusainak használata értékelés</p> <p>a) Azonosítsa/értékelje a kompetencia szinteket</p> <p><u>Feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a hallgatók kompetencia szintjének felmérése különböző időpontokban (a kurzus beiratkozásakor, a tanfolyam végén, a kurzus végén) <p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p>	

- annak meghatározása (előre és / vagy spontán módon), hogy a kompetenciadiagnosztika mikor és hogyan történik
- válassza ki és alkalmazzon megfelelő eszközöket a kompetencia szintek felmérésére
- elemezze az eredményeket, dolgozza ki és vonjon le következtetéseket a további tanítási folyamatra vonatkozóan

b) Ön-reflexió a saját tanítási teljesítményre vonatkozóan

Feladat

- szisztematikusan visszajelezni a saját oktatási teljesítményt és annak hatását a tanulók motivációjára és teljesítményére

Tevékenységek / Lépések

- annak meghatározása (előre és / vagy spontán módon), hogy mikor és hogyan történik az önreflexió
- válasszon ki és alkalmazzon megfelelő módszereket / eszközöket az önreflexióhoz
- elemezze az eredményeket, dolgozza ki és vonjon le következtetéseket a további tanítási folyamatra vonatkozóan

c) Visszajelzések összegyűjtése

Feladat

- a különböző csoportokból származó visszajelzések összegyűjtése és felhasználása a tanulási / tanítási folyamat javítása érdekében

Tevékenységek / Lépések

- annak meghatározása (előre és / vagy spontán módon), hogy mikor, honnan és milyen visszajelzést kell gyűjteni, és milyen célokra, pl.
  - * visszajelzés kérése a tanulóktól a kurzus közepe táján vagy a végén a saját tanulási tapasztalataikra, a tanári teljesítményre, elégedettségükre vonatkozóan, stb.
  - * visszacsatolás az ügyféltől a kurzus végén annak közepén, hogy hogyan érzékeli a tanulási teljesítményt vagy a tanítási teljesítményt
- megfelelő visszajelzési módszerek / eszközök kiválasztása és alkalmazása
- elemezze az eredményeket, dolgozza ki és vonjon le következtetéseket a további tanítási folyamatra vonatkozóan

- a diagnosztikai eszközök gyakorlati alkalmazása a vizsgálati eredmények elemzésével
- az önreflexiós gyakorlatok és eszközök gyakorlati alkalmazása
- az önreflexiós eredmények rögzítésére és elemzésére szolgáló technikák
- visszacsatolási módszerek és eszközök gyakorlati alkalmazása
- különböző típusú visszajelzések elemzésére és strukturálására szolgáló technikák (szóbeli / írásbeli, nyitott / zárt kérdések)
- megfigyelési technikák alkalmazása
- gyakorlati kommunikációs készségek;
- visszacsatolási technikák alkalmazása
- olyan eszközök, mint portfóliók, reflexiós naplók gyakorlati alkalmazása;
- a saját szakmai fejlődésre vonatkozó fejlesztési terv megtervezése

d) A tanulók megfigyelése és a tanulási folyamat

Feladat

- a tanfolyam folyamán folyamatosan vagy rendszeresen figyelemmel kíséri a tanulási folyamatokat annak érdekében, hogy felismerje a lehetséges problémákat korai szakaszban, és következtetéseket vonjon le

Tevékenységek / Lépések

- eldönteni (előre és / vagy spontán módon) a megfigyelési megközelítést (például folyamatosan vagy meghatározott időközönként?, megfigyelési kritériumokat) és módszereket (például a megfigyelési eredmények rögzítésére)
- alkalmazza a megfigyelést a tanfolyam során
- elemezzen eredményeket, vonjon le következtetéseket a további tanítási folyamatra vonatkozóan

IV. Az értékelés eredményeinek megosztása és kommunikációja

Feladat

- tegye lehetővé a tanulók (és adott esetben az ügyfelek) számára, hogy méltányolhassák az értékelést és az értékelés értékét, és hasznot húzzanak az eredményekből

Tevékenységek / Lépések

- átgondolni és eldönteni, hogy milyen kommunikációs cselekvésre van szükség bizonyos helyzetekben a képzés idején

A megfelelő időben ...

- közli az értékelés és az értékelési tevékenységek rációját és célját a pozitív és konstruktív légkört megteremtése érdekében
- tisztázni kell az értékelésben részt vevők szerepét és felelősségét, biztosítva, hogy a sajátjuknak érzik a tanulási folyamatot, és nem csak a tanárok üzenetének passzív címzettjei
- az értékelő tevékenységek eredményeit/ a visszajelzéseket korrekt és konstruktív módon kell közölni az érintettekkel
- tanácsadás a tanulóknak a saját tanulásuk fejlesztésének lehetőségeiről, a tanulók gondolkodási készségeinek előmozdítása és saját tanulási folyamatuk megítélése céljából
- a tanulók (és esetleg ügyfelek) bevonása - a lehetőségekhez képest amennyire csak lehet, illetve amennyire célszerű - az értékelésből adódó következtetések levonásához és a további lépések meghozatala érdekében (pl. csoportos megbeszélés az értékelési eredmények kezelésével kapcsolatban)

<p>V. Az értékelési tevékenységek használata a folyamatos szakmai önfelkészítési folyamat során</p> <p><u>Feladat:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - az értékelési / értékelési tevékenységek eredményeinek hosszabb távú perspektívában történő felhasználása, amelyek elősegítik saját fejlesztésüket, mint hivatásos tanár / felnőttoktató <p><u>Tevékenységek / Lépések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tudatosan tervezze az értékelési eredmények szisztematikus felhasználását a saját szakmai fejlődéséhez: milyen típusú eredményeket kell használni, milyen időközönként és milyen módon? 	
<p> D) Transzverzális kompetenciák</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - elemzési és gondolkodási készségek - interkulturális tudatosság - problémamegoldó és tárgyalási készségek - kommunikációs képességek - megfigyelési készségek, empátia - kreativitás - rugalmasság, nyitottság 	
<p> E) Az Európai Képesítési Keretrendszerben felvázolt autonómiával és felelősséggel kapcsolatos kompetencia</p>	
<p>Azok a szakemberek, akik az értékelés és a nyomkövetés területén kompetensek, magas fokú felelősségérzettel és ön-menedzselési készséggel rendelkeznek. Képesek önállóan összegyűjteni a munkájuk alapjául szolgáló szükséges információkat; képesek arra, hogy önállóan dolgozzanak ki megfelelő következtetéseket ezen információkról és hozzájáruljanak a vonatkozó döntésekhez. Képesek kommunikálni, tárgyalni és megvédeni döntéseiket a különböző érdekelt felekkel (diákok, kliensek) való közvetlen kölcsönhatásban; Képesek önállóan gondolkodni saját szakmai szerepükről és cselekvésükről, és kritikusan megvizsgálják saját cselekvésüket és önfogalmaikat; tudatosan keresnek és fejlesztenek stratégiákat a saját szakmai teljesítményük javítására az általuk összegyűjtött és tükröződő tapasztalatok alapján.</p> <p>Az értékelés tevékenységét csak kevéssé lehet rutinosítani. Bizonyos esetekben, különösen a formális oktatás esetében, a tevékenység egyes elemeit már külső érdekelt felek sztenderdizálták, pl. a tanfolyam végén elvégzett szabványos vizsgák esetében. A legtöbb esetben azonban a felnőttoktatók képesek önállóan tervezni az értékelési tevékenységeket, amelyeket a képzés során alkalmazni kívánnak. Ennek során a felnőttoktatók képesek a meglévő eszközökre</p>	

és modellekre támaszkodni, de mindenképpen megalapozott döntést kell hozniuk a meglévő eszközök adott célra való megfelelőségéről, figyelembe véve a paraméterek széles skáláját. Ráadásul az értékelési tevékenység nagy része előre nem tervezhető, de a folyamatos tanítási-tanulási folyamat során alkalmazni kell. A felnőttoktatónak azonnali döntéseket kell hoznia, a helyzet gyors analízisének alapulva, és kreatív megoldásokat kell találnia a folyamatban felmerülő egyéni kihívások kezelésére.

Az előre nem tervezhető cselekvés nagy aránya miatt az értékelés feladata különösen igényes. A magas szintű szakértelem ezen a területen ezért nemcsak a releváns ismeretek és technikai készségek felhalmozását követeli meg a vonatkozó értékelési és ellenőrzési eszközök tervezésében és alkalmazásában. Ez lényegében azt is megköveteli, hogy nagyon rövid idő alatt összetett döntéseket hozzanak. Ez a képesség szorosan kapcsolódik a szakmai tapasztalat szintjéhez, amelyet a felnőttképző szakmai tevékenysége révén már felhalmozott.

Megfelelő EKKR szintek

E szakmai kulcskompetencia fent ismertetett jellemzői alapján és az EQF-jellemzők alapján az EQF képesítési szintjei, amelyek a felnőttkori tanulási folyamatok értékelésének és nyomon követésének feladatai szempontjából relevánsnak minősülnek, az EQF 4-7. a tudás mélysége, készségek és kompetenciák, amelyeket az adott képesítés céloz. Ez azt jelenti, hogy az értékelés és a nyomonkövetés témakörében végzett képzések értelmesen integrálhatók a képesítési programokba ezen szintek bármelyikén.

“Felnőttkori tanulás tervezése, nyomonkövetése és értékelése – a felnőttkori tanulás minőségének támogatása” (DEMAL)

egy Erasmus+ Stratégiai Partnerségi projekt, amely 2016. október 1. és 2018. szeptember 30. között került megvalósításra.

A projekt általános célja

A DEMAL két, a felnőttképzési szakemberek tevékenysége szempontjából kulcsfontosságú kompetencia fejlesztését tűzte ki célul, melyek az alábbiak:

- A felnőtttanulási folyamat tervezése, és
- a felnőtttanulási folyamat nyomon követése és értékelése.

Mindkét kompetencia az a tanulók igényeihez illeszkedő eredményes és magas színvonalú felnőtt tanulási programok megvalósításának alapfeltétele.

A projekt tervezett eredményei

- két részletes európai referencia profil kidolgozása a két kiválasztott tanári kompetenciára; a profilok EKKR-hez kapcsolása;
- két “pilot” tanártovábbképzési program (e-learning és egyhetes workshop) és hozzájuk kapcsolódó tananyagok
- egy innovatív, a tanárok munkáját segítő kurzustervező applikáció lehetőségeinek tesztelése
- a meglévő képzési kínálat és képesítések összehasonlíthatóságát, valamint a nem formális keretek között megszerzett kompetenciák elismertetésének elősegítése, ezáltal a felnőttoktatásban dolgozó európai szakemberek számára a képzési útvonalak rugalmasságának növelése.

Célcsoport

Különböző oktatási és szakmai háttérrel rendelkező felnőttkori tanulás területén működő szervezetek munkatársai, akik részt vesznek a képzési / tanulási programok kidolgozásában, tervezésében, nyomonkövetésében és értékelésében.